

ваних добрив належать їх екологічність, що забезпечується високотемпературною обробкою, а відтак дезінфекцією і знешкодженням збудників інфекційних та інвазійних захворювань. Гранульована форма добрива в період посухи зберігає вологу, повільно віддає її рослинам, мікроорганізмам, створюючи сприятливі умови для формування майбутнього врожаю. Перевагою гранульованого добрива є можливість локального, менш витратного внесення.

Альтернативним видом добрива вважається і біогумус. Процес одержання біогумусу ґрунтується на здатності черв'яків використовувати органічні рештки, трансформувати їх у кишковому каналі і виділяти у вигляді капролітів (екскрементів). Вплив біогумусу на підвищен-

ня родючості ґрунту вивчали такі відомі українські вчені, як М. М. Городній, А. Г. Сердюк, А. В. Бикін. У своїх дослідженнях вони довели, що біогумус сприяє підвищенню структурної ґрунтів, поліпшенню водо- і газообмінних процесів, стимулює біохімічні процеси, підвищує чисельність корисних мікроорганізмів в ґрунті, покращує його агрохімічні і фізичні властивості, забезпечує екологічну безпечну кінцеву продукцію.

Таким чином, використання органічних добрив є важливою складовою для підтримки родючості ґрунту та забезпечення високої врожайності рослин. Пошук альтернативних видів добрив на сьогодні триває й потребує подальшого дослідження.

УДК 633.367:631.53.04:631.816.1

Руденко О. А., старший науковий співробітник відділу експертизи на придатність до поширення сортів рослин

Таганцова М. М., завідувачка сектору злакових, бобових, круп'яних сортів рослин відділу експертизи на відмінність, однорідність та стабільність сортів рослин

Симоненко Н. В., завідувачка сектору картоплі і овочевих сортів рослин відділу експертизи на відмінність, однорідність та стабільність сортів рослин

Український інститут експертизи сортів рослин

e-mail: psp.uiesr@gmail.com

СОРТОВІ РЕСУРСИ КУКУРУДЗИ ЗВИЧАЙНОЇ (*ZEА MAYS L.*)

Розглянуто особливості сортів кукурудзи звичайної, що внесені до Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні. Проведено аналіз сортового потенціалу кукурудзи звичайної на підставі результатів даних кваліфікаційної експертизи сортів.

Подано результати польових та лабораторних досліджень кукурудзи звичайної.

Зареєстровані нові сорти кукурудзи звичайної за найважливішими ознаками і властивостями належать до різних типів інтенсивності, реакцією на агрофон і умови вирощування. Вони характеризуються неоднаковими адаптивними властивостями, висотою, часом дозрівання. Найкращий сортимент полегшує і надає товаровиробникам всіх форм власності допомогу в доборі та маневруванні сортами сільськогосподарських культур.

Потужним біологічним засобом виробництва сільськогосподарської продукції є сорт рослин, який забезпечує високий і сталий рівень урожайності, якості продукції, економію енергетичних і матеріальних засобів, захист навколишнього середовища.

Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2023 році нараховує 1321 сорт кукурудзи звичайної (*Zea mays L.*), з них 485 сортів вітчизняної селекції або 37% та 836 сортів іноземної селекції або 63%.

Максимальна урожайність сортів збільшилась від 12,5 т/га у 2005 році до 15,6 т/га у 2022 році. Підвищення рівня врожайності свідчить про зростання врожайного потенціалу нових сортів.

Інтенсивна селекція сортів кукурудзи різних груп стиглості привела до створення та передачі на науково-технічну експертизу цілої низки нових високоврожайних сортів.

Державну науково-технічну експертизу у 2022 році за тривалістю періоду вегетації проходили сорти, які віднесені до середньоранньої групи стиглості (ФАО 200–299) становили 44,7%, середньостиглої (ФАО 300–399) – 41,6%, ранньостиглої (ФАО 150–199) – 5,9%, середньопізньої (ФАО 400–499) – 5,8%, пізньостиглої (ФАО 500–599) – 2,0%.

Проведено аналіз сортового потенціалу кукурудзи звичайної на підставі результатів даних кваліфікаційної експертизи сортів.

Найкращими сортами кукурудзи звичайної у зоні Степу (21009122) з урожайністю – 14,12 т/га, заявник КВС ЗААТ СЕ та Ко. КГаА, (21009095) – 13,22 т/га, заявник Сингента Кроп Протекшн АГ. У зоні Лісостепу – (21009085) з урожайністю 15,62 т/га, заявник МАС СІДС та (21009087) – 15,14 т/га, заявник ЗААТБАУ ЛІНЦ еГен. У зоні Полісся – сорт (21009111) з урожайністю 12,41 т/га, заявник ЗААТБАУ ЛІНЦ еГен.